

Rada
Evropské unie

Brusel 8. září 2022
(OR. en)

12003/22

**Interinstitucionální spis:
2022/0263(NLE)**

**SOC 475
GENDER 140
EMPL 325**

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	8. září 2022
Příjemce:	Generální sekretariát Rady
Č. dok. Komise:	COM(2022) 442 final
Předmět:	Návrh DOPORUČENÍ RADY o revizi barcelonských cílů v oblasti předškolního vzdělávání a péče

---

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2022) 442 final.

Příloha: COM(2022) 442 final

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 7.9.2022
COM(2022) 442 final

2022/0263 (NLE)

Návrh

DOPORUČENÍ RADY

o revizi barcelonských cílů v oblasti předškolního vzdělávání a péče

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Důvody a cíle návrhu

Ve svém projevu o stavu Unie v roce 2021 předsedkyně von der Leyenová oznámila Evropskou strategii v oblasti péče na podporu mužů a žen v tom, aby se jim v různých fázích života dostalo co nejlepší péče a aby mohli nalézt co nejlepší rovnováhu mezi svým pracovním a soukromým životem. Iniciativa sestává ze sdělení Komise o Evropské strategii v oblasti péče¹ doprovázeného dvěma návrhy doporučení Rady, jedním o revizi barcelonských cílů v oblasti předškolního vzdělávání a péče a druhým o dlouhodobé péči².

Dostupnost služeb předškolního vzdělávání a péče je klíčovým faktorem účasti žen na trhu práce. Korelace mezi účastí matek na trhu práce a mírou zápisu do předškolního vzdělávání a péče je obzvláště silná u matek, jejichž nejmladšímu dítěti jsou méně než tři roky. S ohledem na tuto skutečnost stanovila Evropská rada v roce 2002 barcelonské cíle v oblasti péče o děti³, jejichž záměrem je zvýšit účast žen na trhu práce díky lepšímu poskytování předškolního vzdělávání a péče. Evropská rada určila dva cíle, a to 90% účast dětí od tří let do věku zahájení povinné školní docházky a 33% účast dětí mladších tří let⁴. Přestože barcelonských cílů bylo na úrovni EU v průměru dosaženo, některé členské státy výrazně zaostávají a rozdíly přetrvávají zejména u dětí z domácností s nižšími příjmy.

Cílem tohoto doporučení je povzbudit členské státy, aby zvýšily účast na předškolním vzdělávání a péči, a usnadnily tak ženám zapojení na trhu práce a posílily sociální a kognitivní vývoj dětí, zejména dětí ve zranitelném postavení nebo ze znevýhodněného prostředí. Komise konkrétně navrhuje revidovat barcelonské cíle a vytvořit tak nový impuls pro podporu dalšího sblížení členských států, co se týká účasti dětí na předškolním vzdělávání a péči⁵, a tím přispět k vyššímu zapojení žen na trhu práce a k odstranění rozdílu v zaměstnanosti žen a mužů⁶. Zaměřuje se také na další aspekty důležité pro dosažení barcelonských cílů, zejména cenovou dostupnost, přístupnost a kvalitu předškolního vzdělávání a péče, jež jsou klíčové pro uspokojení potřeb rodičů a dětí, a ovlivňují tedy skutečné využívání těchto služeb. Komise rovněž vyzývá členské státy, aby zohlednily časovou intenzitu účasti dětí na předškolním vzdělávání a péči, která by měla být dostatečná k tomu, aby rodičům umožnila smysluplně se zapojit do placené práce, a dále podíl dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, které se účastní předškolního vzdělávání a péče.

Od roku 2002 se zaměstnanost žen neustále zvyšuje, přičemž v roce 2021 dosáhla 67,7 %, v porovnání s 60,7 % v roce 2010⁷ – i přes pokles v roce 2020 (66,1 %) v důsledku krize COVID-19. Tento rostoucí trend je doprovázen tendencí ke zvyšování dosaženého vzdělání

---

¹ COM (2022) 440.

² COM (2022) 441.

³ Zasedání Evropské rady v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002 (2002), SN 100/1/02 REV 1.

⁴ Zpráva Evropské komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Zpráva o barcelonských cílech (2013), [barcelonské cíle \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eu-press/press-room/2013/13-0010).

⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, „Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025“, COM(2020) 152 final.

⁶ Rozdílem v zaměstnanosti žen a mužů se rozumí rozdíl mezi mírou zaměstnanosti mužů a žen v procentních bodech.

⁷ Eurostat, „Zaměstnanost a aktivita podle pohlaví a věku – roční údaje“, k dispozici na adrese: [Employment and activity by sex and age - annual data \[LFSI_EMP_A\]](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1)

žen, kdy stále více žen dokončuje vysokoškolské vzdělání a získává vysokoškolské tituly vyššího stupně⁸.

I přes tato zlepšení je rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů stále značný a v roce 2021 činil 10,8 procentního bodu⁹. Nadace Eurofound odhaduje ztráty způsobené rozdílem v zaměstnanosti žen a mužů v roce 2018 na 320 miliard EUR. Většinu této částky tvoří výdělky a příspěvky na sociální zabezpečení, o které ekonomika přišla v důsledku neúčasti žen na trhu práce¹⁰. Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů úzce souvisí s pečovatelskými povinnostmi. Ženy zůstávají primárními pečujícími osobami v případě dětí i dospělých osob vyžadujících péči a nesou hlavní odpovědnost za domácí práce. Tato nerovnováha omezuje jejich možnosti zapojit se do placené práce a věnovat jí čas.

V roce 2021 v rámci šetření pracovních sil pro EU-27 uvedlo 27,9 % žen ve věku 25–49 let, které nebyly součástí pracovní síly, že hlavním důvodem, proč si nehledají zaměstnání, je péče o děti nebo dospělé osoby vyžadující péči, ve srovnání s pouhými 8,0 % mužů¹¹. V roce 2019, tedy před pandemií, tyto hodnoty činily 32,6 % žen a 7,6 % mužů¹². Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) uvádí, že pečovatelské povinnosti v Evropě vyřazují z trhu práce 7,7 milionu žen a mnoho žen je nuceno pracovat pouze na částečný úvazek: celkem 29 % žen pracujících na částečný úvazek uvedlo jako hlavní důvod pečovatelské povinnosti, zatímco u mužů se jednalo pouze o 6 %¹³.

Genderové rozdíly v poskytování péče, konkrétně rozdíly v čase, který ženy a muži věnují neplacené pečovatelské práci, souvisí s genderovými stereotypy v povoláních a rolích žen i mužů a dále je posilují. Od žen se stále všeobecně očekává, že budou poskytovat neplacenou péči ve větší míře než muži, a to i v rodinách se dvěma výdělečně činnými osobami. Před krizí COVID-19 strávily v EU zaměstnané ženy, které mají děti mladší sedmi let a žijí v páru, neplacenou práci v průměru 39 hodin týdně, zatímco zaměstnaní muži ve stejné situaci 19 hodin týdně¹⁴. Genderové rozdíly v poskytování péče byly vyšší u žen v nejistých zaměstnáních.

Při uzavření a omezení pečovatelských služeb během pandemie se od žen poskytování péče vyžadovalo ještě více. Krize COVID-19 prohloubila genderové rozdíly v oblasti neplacené péče¹⁵, posílila tradiční genderové role a zmařila dosud dosažený skromný pokrok v rovnosti

⁸ Zpráva Evropské komise, „Zpráva o genderové rovnosti v EU“ (2021), [annual_report_ge_2021_en.pdf](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1) (europa.eu).

⁹ [Statistiky | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

¹⁰ Nadace Eurofound, „Women and labour market equality: Has COVID-19 rolled back recent gains?“ (Ženy a rovnost na trhu práce: zvrátil COVID-19 nedávné úspěchy?) (2020), Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

¹¹ Tabulka databáze úřadu Eurostat LFSA_IGAR, „Care of adults with disabilities or children and other family or personal reasons“ (Péče o dospělé osoby se zdravotním postižením nebo děti a jiné rodinné nebo osobní důvody), procento obyvatelstva, které není součástí pracovní síly a chce pracovat, věková skupina 15–64 let.

¹² Poznámka institutu EIGE k výzkumu ohledně rovnosti žen a mužů a socioekonomického dopadu COVID-19 (2021), s. 15, [Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic | Evropský institut pro rovnost žen a mužů \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

¹³ Institut EIGE, „Genderové rozdíly v péči a důsledky pro trh práce“ (2020), [Gender inequalities in care and consequences for the labour market | Evropský institut pro rovnost žen a mužů \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

¹⁴ Nadace Eurofound, „Sixth European working conditions survey: overview report“ (Šestý průzkum pracovních podmínek v Evropě: souhrnná zpráva) (2019), Sixth European Working Conditions Survey – Overview report | Eurofound (europa.eu).

¹⁵ Evropská komise, Společné výzkumné středisko, Division of Childcare and Housework among Men and Women during COVID-19 lockdowns (Rozdělení péče o děti a domácích prací mezi muže a ženy

žen a mužů¹⁶. Podle elektronického průzkumu nadace Eurofound o životě, práci a COVID-19¹⁷ strávily ženy s dětmi ve věku do dvanácti let péči o děti v průměru 62 hodin týdně, oproti 36 hodinám u mužů ve stejné situaci, a domácími pracemi 23 hodin, zatímco u mužů šlo během pandemie o 15 hodin. Téměř třetina těchto žen (29 %) uvedla, že se kvůli pečovatelským povinnostem těžko soustředí na práci, zatímco u mužů se jednalo o 11 %.

Evropský pilíř sociálních práv stanoví, že rovnost zacházení a příležitostí pro ženy a muže musí být zajištěna a podporována ve všech oblastech, včetně účasti na trhu práce, podmínek zaměstnání a kariérního postupu. Uznává také právo dětí na cenově dostupné a kvalitní předškolní vzdělávání a péči, práva dětí na ochranu před chudobou a právo dětí ze znevýhodněného prostředí na zvláštní opatření ke zvýšení rovných příležitostí.

Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv stanovil hlavní cíl, jímž je zvýšit celkovou míru zaměstnanosti do roku 2030 na nejméně 78 % obyvatelstva (ve věku 20–64 let), což uvítali vedoucí představitelé EU na summitu v Portu v květnu 2021 a v červnu 2021 Evropská rada. Má-li být tohoto cíle dosaženo, musí Evropa usilovat o snížení rozdílu v zaměstnanosti žen a mužů ve srovnání s rokem 2019 alespoň na polovinu a zvýšit poskytování předškolního vzdělávání a péče, a tím přispět k lepšímu sladění profesního a soukromého života a podpořit větší účast žen na trhu práce.

Směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem z roku 2019¹⁸ vytvořila minimální standardy pro pracovní volno z rodinných důvodů, přičemž zavedla i) právo na placenou otcovskou dovolenou a pečovatelskou dovolenou a posílení nepřenosné a placené rodičovské dovolené a ii) právo žádat o pružné uspořádání pracovní doby pro pracovníky s pečovatelskými povinnostmi, s cílem podpořit rovné sdílení péče mezi ženami a muži. Poskytování vysoce kvalitního, přístupného a cenově dostupného předškolního vzdělávání a péče doplňuje uspořádání pracovní doby v naplňování záměru umožnit rovnováhu mezi pracovním a soukromým životem a má zásadní význam pro to, aby se rodiče, zejména matky, mohli účastnit trhu práce.

Podpora veřejného sektoru poskytovaná odvětví předškolního vzdělávání a péče je sociální investicí, která přináší mnohonásobnou návratnost jednotlivcům, společnosti i hospodářství jako celku. Podporuje účast žen na trhu práce, podněcuje k jejich zaměstnávání na plný úvazek, zlepšuje vývoj dětí, posiluje sociální začlenění a spravedlnost a pomáhá prolomit mezigenerační kruh chudoby. V souvislosti s nedostatkem pracovních sil a přetrvávajícími rozdíly v zaměstnanosti představuje zvýšení účasti žen na trhu práce, mimo jiné díky zlepšení přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči, velkou příležitost pro inkluzivní a udržitelný růst¹⁹. Investice do předškolního vzdělávání a péče mají také významný potenciál pro

---

během omezení volného pohybu osob při COVID-19), (2022), JRC128157, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128157>

¹⁶ Poznámka institutu EIGE k výzkumu ohledně rovnosti žen a mužů a socioekonomického dopadu COVID-19 (2021), s. 36, [Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic | Evropský institut pro rovnost žen a mužů \(europa.eu\)](#).

¹⁷ Zpráva nadace Eurofound o životě, práci a COVID-19; (2020), Život, práce a COVID-19 | Eurofound (europa.eu).

¹⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (Úř. věst. L 188, 12.7.2019, s. 79).

¹⁹ Evropská komise, European Economy Brief (Stručný přehled evropské ekonomiky), „The Macro-Economic Benefits of Gender Equality“ (Makroekonomické přínosy genderové rovnosti), březen 2022; viz také návrh společné zprávy Komise a Rady o zaměstnanosti, 24.11.2021, COM(2021) 743 final.

vytváření pracovních míst. Nedávný výzkum Mezinárodní organizace práce (MOP) ukazuje, že roční investice ve výši 1,1 % HDP do předškolního vzdělávání a péče a 1,8 % HDP do dlouhodobé péče by v Evropě do roku 2035 vytvořily dalších 26,7 milionu pracovních míst²⁰.

Tyto investice mohou přinést dodatečné příjmy z daní a sociálního zabezpečení. Celkově by díky vyšším výdělkům a zaměstnanosti vzrostly příjmy z daní a ze sociálního zabezpečení, což by snížilo celkové požadavky na financování opatření politiky péče ze 3 % HDP (před zdaněním) na čistá 2 % HDP (po zdanění)²¹. Mezinárodní organizace práce odhaduje, že míra, s níž se členským státům mohou navrátit investice do odvětví péče, činí v průměru přibližně 55 %, přičemž tato míra závisí zejména na výši potřebných investic, poptávce po pracovní síle v daném členském státě a úrovni zdanění. Členské státy mohou zlepšit fiskální udržitelnost investic do předškolního vzdělávání a péče tím, že vyhodnotí dopad na veřejné finance a zajistí nákladovou efektivitu, mimo jiné prostřednictvím účinně navržených mechanismů financování, které jsou v souladu s celkovou udržitelností veřejných financí.

Mnoho členských států kromě investic do předškolního vzdělávání a péče zavedlo právní nárok na místo v zařízení předškolního vzdělávání a péče, zatímco jiné zavedly povinnou docházku do zařízení předškolního vzdělávání a péče, zejména v posledním roce před nástupem do základní školy. Současně s tím, že byl na toto místo zaveden právní nárok, musí orgány veřejné správy zaručit místo pro každé dítě, jehož rodiče o to požádají (ve věkovém rozmezí, na které se nárok vztahuje); naproti tomu v zemích, kde je účast v systému předškolního vzdělávání a péče povinná, musí orgány veřejné správy zajistit dostatečný počet míst v předškolních zařízeních pro *všechny* děti ve věkovém rozmezí, na které se vztahuje právní povinnost. Ve většině členských států již takový právní nárok existuje, nicméně věk, od kterého se nárok uplatňuje, se značně liší. V Evropě existují značné rozdíly ve věku, od kterého mají děti místo v zařízení předškolního vzdělávání a péče zaručeno. Pouze sedm členských států EU²² zavedlo právní nárok na místo v zařízení předškolního vzdělávání a péče pro děti od raného věku (6–18 měsíců). Tento nárok často následuje bezprostředně po skončení dovolené na péči o dítě, protože v ideálním případě by neměla existovat pauza mezi koncem přiměřeně placeného pracovního volna z rodinných důvodů a právním nárokem na místo v zařízení předškolního vzdělávání a péče. Pro děti ve věku tří let a starší existuje právní nárok ve třinácti členských státech²³ a některé členské státy se k jeho zavedení zavázaly v rámci svých národních plánů pro oživení a odolnost²⁴.

Údaje ukazují, že poskytování kvalitního předškolního vzdělávání a péče hraje zásadní roli při zlepšování kognitivního, sociálního a vzdělávacího vývoje dětí od raného věku²⁵. Toto

²⁰ MOP, „Care at work: Investing in care leave and services for a more gender equal world of work“ (Péče na pracovišti: investice do pečovatelské dovolené a služeb v zájmu rovnějšího postavení žen a mužů ve světě práce), 7. března 2022.

²¹ Mezinárodní organizace práce (MOP), 2022: „ILO Care Policy Investment Simulator“ (Simulátor investic do politiky péče MOP), Ženeva, *připravuje se*.

²² Dánsko, Německo, Estonsko, Lotyšsko, Slovinsko, Finsko a Švédsko.

²³ Kromě výše uvedených zemí Belgie, Česká republika, Francie, Lucembursko, Polsko, Španělsko; Evropská komise, Eurydice Policy Brief Early Childhood Education and Care (Stručný přehled sítě Eurydice o politice předškolního vzdělávání a péče), 2019, s. 6; podrobný přehled systémů členských států v rámci Evropské komise, Structural Indicators for Monitoring Education and Training systems in Europe (Strukturální ukazatele pro monitorování systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě), podkladová zpráva Eurydice, 2021, s. 12.

²⁴ Například Slovensko, pracovní dokument útvarů Komise Analýza plánu pro oživení a odolnost Slovenska, SWD(2021) 161 final ze dne 21. června 2021.

²⁵ Závěry Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, strategický rámec vzdělávání a odborné přípravy 2020 (2020) (Úř. věst. 2009/C 119/02).

zlepšení se často projeví v lepších studijních výsledcích a profesních vyhlídkách v pozdějším věku²⁶. Účast na vysoce kvalitním předškolním vzdělávání a péči je prospěšná pro všechny děti, a zejména pro ty, které se nacházejí ve znevýhodněném postavení. Jde o zásadní nástroj boje proti nerovnostem, řešení možného sociálního znevýhodnění dětí²⁷ a podpory rovných příležitostí. Tyto aspekty jsou konkrétně zmíněny v doporučení Rady z roku 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče²⁸ a v evropské záruce pro děti²⁹. Přínosy se netýkají pouze zapojených dětí. Na individuální úrovni je účast v systému předškolního vzdělávání a péče spojena s lepšími výsledky ve vzdělávání, vyššími výdělky, dokonalejší sociální integrací a lepším zdravotním stavem. Existuje také mnoho přínosů na úrovni společnosti, od snížení výdajů na sociální zabezpečení a nižší míry kriminality až po vyšší daňové příjmy a větší sociální soudržnost³⁰.

V neposlední řadě se toto navrhované doporučení zabývá pracovními podmínkami v odvětví předškolního vzdělávání a péče. Pracovníci v tomto odvětví, mnohdy ženy, často čelí obtížným pracovním podmínkám a omezeným kariérním vyhlídkám. Zlepšování pracovních podmínek vyžaduje intenzivnější sociální dialog, odpovídající odměňování a možnosti prohlubování dovedností a změn kvalifikace. Podpora spravedlivých pracovních podmínek pracovníků v oblasti předškolního vzdělávání a péče by měla přispět k získávání pracovníků – mužů i žen – do tohoto odvětví a jejich udržení a rovněž může přispět k řešení genderové segregace v tomto odvětví a k odstranění nedostatku pracovníků, s nímž se mnoho zemí potýká³¹. Představuje také důležitý aspekt pro zajištění kvality péče. EU podporuje investice a reformy členských států v oblasti předškolního vzdělávání a péče prostřednictvím různých nástrojů financování, zejména Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu plus a Nástroje pro oživení a odolnost. Tato podpora je zvláště důležitá pro řešení územních nerovností mezi členskými státy a uvnitř těchto států. EU rovněž poskytuje přímou technickou podporu reforem pomocí Nástroje pro technickou podporu. Komise v rámci evropského semestru sleduje provádění politik v oblasti předškolního vzdělávání a péče a hodnotí pokrok učiněný k naplnění barcelonských cílů a bude tak činit i nadále.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Revizi barcelonských cílů pro předškolní vzdělávání a péči oznamuje strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025³². Jedná se o jednu z iniciativ uvedených ve strategii, jejímž cílem je podpořit posílení ekonomického postavení žen a rovné sdílení pečovatelských

---

²⁶ Evropská komise, Výroční zpráva o zaměstnanosti a sociálním vývoji v Evropě: Mladí Evropané: zaměstnanost a budoucí sociální výzvy, kapitola 5, červen 2022.

²⁷ Doporučení Evropské komise ze dne 20. února 2013 o investicích do dětí: východisko z bludného kruhu znevýhodnění (2013/112/EU), 2.3.2013, s. 5.

²⁸ Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče (Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 4).

²⁹ Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14).

³⁰ Evropská komise, „Benefits of early childhood education and care and the conditions for obtaining them“ (Přínosy předškolního vzdělávání a péče a podmínky jejich dosažení), Úřad pro publikace, 2018.

³¹ Mezinárodní organizace práce, „Meeting of Experts on Policy Guidelines on the promotion of decent work for early childhood education personnel“ (Setkání odborníků nad politickými pokyny ohledně podpory důstojné práce pracovníků v předškolním vzdělávání), k dispozici na adrese: https://www.ilo.org/sector/Resources/codes-of-practice-and-guidelines/WCMS_236528/lang-en/index.htm

³² Sdělení Evropské komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Unie rovnosti: strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025“, COM(2020) 152 final.

povinností mezi ženami a muži. Revize je rovněž oznámena ve Strategii EU pro práva dítěte³³, jakož i v Akčním plánu pro evropský pilíř sociálních práv³⁴, jako součást úsilí dosáhnout do roku 2030 hlavního cíle, spočívajícího v celkové míře zaměstnanosti ve výši 78 %, a doplňkového cíle, kterým je snížit rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů ve srovnání s rokem 2019 alespoň na polovinu.

Ve svém sdělení „Iniciativa na podporu rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem pracujících rodičů a pečujících osob“³⁵ Komise mimo jiné zdůraznila význam, jež pro členské státy mají podpůrná opatření, která mají zlepšovat přístup k cenově dostupnému kvalitnímu předškolnímu vzdělávání a péči jako způsobu dosažení lepší rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem pracovníků s pečovatelskými povinnostmi.

Cílem směrnice o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem je podporovat lepší sdílení pečovatelských povinností mezi ženami a muži tím, že budou posíleny právní nároky na pracovní volno z rodinných důvodů a přiznáno právo žádat o pružné uspořádání pracovní doby. To zahrnuje zejména dva měsíce nepřenosné a přiměřeně placené rodičovské dovolené pro každého rodiče. Záměrem přiznání nepřenosných práv na pracovní volno z rodinných důvodů ve směrnici o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem je povzbudit otce, aby využili svých práv, a tím usnadnili návrat matek na trh práce.

Cílem doporučení o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče z roku 2019 (dále jen „doporučení o předškolním vzdělávání a péči“) je podpořit členské státy v úsilí o zlepšení přístupu k systémům předškolního vzdělávání a péče a jejich kvality. Doporučení o předškolním vzdělávání a péči obsahuje rámec kvality, který má členským státům při zlepšování přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči a jeho kvality pomoci. Přináší jednotné chápání významu kvality v předškolním vzdělávání a péči. Tento návrh vychází z doporučení o předškolním vzdělávání a péči a z rámce kvality tím, že klade důraz na prvky, jež jsou zvláště důležité pro usnadnění účasti žen na trhu práce a posílení důvěry rodičů v předškolní vzdělávání a péči, jako je poměr počtu pracovníků k počtu dětí, kvalifikace a kontinuální odborná příprava pracovníků a řízení systému předškolního vzdělávání a péče.

Ve sdělení z roku 2020 nazvaném „Vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025“³⁶ jsou začleňování a genderová rovnost označeny za jeden ze šesti rozměrů, které je třeba posílit. Na základě tohoto sdělení přijala Rada dne 19. února 2021 usnesení o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030)³⁷, které obsahuje cíl na úrovni EU, podle něž by se předškolního vzdělávání a péče mělo účastnit alespoň 96 % dětí ve věku od tří let do věku zahájení povinné školní docházky.

³³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o Strategii EU pro práva dítěte, COM(2021) 142 final ze dne 24. března 2021, s. 1.

³⁴ Evropská komise, „Budování Unie rovnosti: Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv“, přijatý dne 4. března 2021, COM(2021) 102 final.

³⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Iniciativa na podporu rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem pracujících rodičů a pečujících osob“, COM(2017) 252 final ze dne 26. dubna 2017, s. 1.

³⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025“, COM(2020) 625 final ze dne 30. září 2020, s. 1.

³⁷ Usnesení Rady „Strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s ohledem na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání a další vývoj po jeho dosažení (2021–2030)“ (Úř. věst. C 66, 26.2.2021, s. 1).

Usnesení rovněž zdůrazňuje význam zlepšení kvality, rovnosti, inkluze a úspěchu pro všechny v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. Aby byla zajištěna konzistentnost, používá tento návrh uvedený cíl Evropského prostoru vzdělávání jako revidovaný barcelonský cíl pro věkovou skupinu od tří let do věku povinné školní docházky.

Strategie EU pro práva dítěte³⁸, kterou Komise přijala v březnu 2021, spojuje všechny stávající i budoucí iniciativy a akce v oblasti práv dětí – včetně revize barcelonských cílů – do jednoho soudržného politického rámce. Cílem strategie je vybudovat co nejlepší život pro děti v Evropské unii i na celém světě tím, že se posílí účast dětí ve společnosti a budou naplňována jejich práva v souladu s Úmluvou OSN o právech dítěte. Strategie se mimo jiné zaměřuje na socioekonomické začleňování, zdraví a vzdělávání dětí a zabývá se předškolním vzděláváním a péčí jakožto součástí budování inkluzivního a kvalitního vzdělávání pro všechny děti. Rada Evropské unie ve svých závěrech ze dne 9. června 2022 o Strategii EU pro práva dítěte zdůraznila, že všechny děti mají právo na nediskriminační přístup ke klíčovým službám, jako je předškolní vzdělávání a péče, zdravotnictví, výživa a bydlení, jež jsou důležité pro jejich rozvoj a dobré životní podmínky³⁹.

Cílem doporučení Rady o zavedení evropské záruky pro děti, přijatého dne 14. června 2021, je předcházet sociálnímu vyloučení a bojovat proti němu a dále podporovat úsilí členských států zaručit dětem v nouzi přístup k vysoce kvalitním klíčovým službám, včetně bezplatného a účinného přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči. Předškolního vzdělávání a péče se v EU v roce 2019 účastnilo přibližně 27 % dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením ve věku 0–2 roky. Ačkoli oproti roku 2010 to představuje nárůst o přibližně 11 procentních bodů, jde o podstatně nižší míru, než které dosahuje účast celé dětské populace (35 %) ⁴⁰.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Tento návrh doplňuje řadu dalších iniciativ EU a je s nimi v souladu.

Je plně v souladu s víceletým finančním rámcem EU na období 2021–2027, který poskytuje možnosti financování EU v rámci nástrojů, jako je Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus včetně jeho složky Zaměstnanost a sociální inovace, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, Fond pro spravedlivou transformaci a programy Horizont Evropa a Digitální Evropa, přičemž všechny hrají významnou roli v podpoře investic členských států do přístupné, cenově dostupné a kvalitní infrastruktury a služeb předškolního vzdělávání a péče. Reformy a investice může podpořit také Nástroj pro technickou podporu. Návrh je rovněž plně v souladu s nařízením, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, pokud jde o způsobilé reformy a investice mající za cíl zmírnit hospodářský a sociální dopad pandemie COVID-19 a změnit evropské ekonomiky a společnosti v udržitelnější, odolnější a lépe připravené na výzvy a příležitosti zelené a digitální transformace v rámci cíle nástroje.

---

³⁸ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o Strategii EU pro práva dítěte, COM(2021) 142 final ze dne 24. března 2021, s. 1.

³⁹ Rada Evropské unie, Závěry o Strategii EU pro práva dítěte, 10024/22, 9. června 2022, viz: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10024-2022-INIT/cs/pdf>

⁴⁰ Evropská komise, Výroční zpráva o zaměstnanosti a sociálním vývoji v Evropě: Mladí Evropané: zaměstnanost a budoucí sociální výzvy, kapitola 5, ISSN 2315-2540, červen 2022.

Návrh je rovněž v souladu se strategiemi a akčními plány Komise pro dosažení Unie rovnosti. Akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025⁴¹ si klade za cíl bojovat proti rasismu prostřednictvím politik a programů financování v oblasti zaměstnanosti, bydlení a přístupu ke zdravotní péči a vzdělávání. Jeho cílem je mimo jiné zajistit rovný přístup ke vzdělávání pro děti menšinového rasového nebo etnického původu. Podporuje také odbornou přípravu učitelů, která jim pomůže při práci se všemi dětmi. Akční plán stanovil, že v roce 2021 bude zveřejněna zpráva Komise o uplatňování směrnice EU o rasové rovnosti, která zakazuje diskriminaci na základě rasy nebo etnického původu, včetně diskriminace romských dětí, v různých oblastech, například ve vzdělávání a sociální ochraně⁴².

Strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů⁴³, spolu s doporučením Rady o rovnosti, začlenění a účasti Romů přijatým dne 12. března 2021⁴⁴, vyzývají členské státy, aby potíraly vícenásobnou a strukturální diskriminaci Romů, zvláště romských dětí, a dále aby přijaly důraznější opatření na podporu romských dětí a jejich rodin ve vzájemně propojených oblastech zaměstnanosti, sociálních služeb, kvalitního inkluzivního všeobecného vzdělávání a předškolního vzdělávání a péče, zdravotní péče, bydlení a přístupu k základním službám, výživy a přístupu k volnočasovým aktivitám. Rámec stanoví cíl snížit do roku 2030 rozdíl v účasti romských dětí na předškolním vzdělávání a péči alespoň o polovinu.

Akční plán Komise pro integraci a začleňování na období 2021–2027⁴⁵ se zaměřuje na faktory, které jsou nezbytné pro úspěšnou integraci a začleňování migrantů a občanů EU z přistěhovaleckého prostředí, včetně dětí, na různých úrovních, jako je vzdělávání a odborná příprava, zaměstnanost a dovednosti a dále zdravotnictví a bydlení.

Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030⁴⁶ si klade za cíl zlepšit život osob se zdravotním postižením v EU i mimo ni a podporovat jejich plnou a rovnoprávnou účast ve všech oblastech života. Strategie se zabývá účastí na rovnoprávném základě s ostatními na všech úrovních a ve všech formách vzdělávání, včetně předškolního vzdělávání a péče, a podporou nezávislého života a komunitních služeb. To je v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením, jejímiž smluvními stranami EU a všechny členské státy jsou a která vyžaduje, aby smluvní strany přijaly veškerá nezbytná opatření, aby dětem se zdravotním postižením zaručily plné užívání všech lidských práv a základních svobod na rovnoprávném základě s ostatními dětmi. Toto doporučení v souladu se

---

⁴¹ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Unie rovnosti: Akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025“, COM(2020) 565 final ze dne 18. září 2020, s. 1.

⁴² Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o uplatňování směrnice Rady 2000/43/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ („směrnice o rasové rovnosti“), a směrnice Rady 2000/78/ES, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání („směrnice o rovnosti v zaměstnání“), COM(2021) 139 final ze dne 19. března 2021, s. 1.

⁴³ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě „Unie rovnosti: strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů“, COM(2020) 620 final ze dne 7. října 2020, s. 1.

⁴⁴ Doporučení Rady ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů (Úř. věst. 2021/C 93/01, 19.3.2021, s. 1).

⁴⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027“, COM(2020) 758 final ze dne 24. listopadu 2020, s. 1.

⁴⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Unie rovnosti: Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030“, COM(2021) 101 final ze dne 3. března 2021, s. 1.

strategií plně zohledňuje potřeby dětí a rodičů se zdravotním postižením, zvláště v ustanoveních o přístupnosti.

Návrh rovněž reaguje na doporučení Konference o budoucnosti Evropy týkající se demografických změn (návrh č. 15) a boje proti diskriminaci a dále rovnosti a kvality života (návrh č. 29). Návrh č. 15 vyzývá k „zajištění kvalitní, cenově dostupné a přístupné péče o děti v celé EU tak, aby matky a otcové mohli bez obav sladit svůj pracovní a rodinný život,“ a dále k tomu, „aby dětem v nouzi byl zaručen přístup ke službám, jako je vzdělávání a péče“. Návrh č. 29 vyzývá k zajištění „vzniku cenově dostupných mateřských škol a usnadnění jejich fungování [...] a bezplatné péče o děti pro ty, kdo ji potřebují“⁴⁷.

V neposlední řadě toto doporučení přispívá k dosažení cílů udržitelného rozvoje, jež byly přijaty v roce 2015 jako část Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a které zdůrazňují důležitost rovnosti žen a mužů (cíle č. 5.4 a 8.5) a význam předškolního vzdělávání a péče (cíle č. 4.2), čímž podtrhují potřebu v těchto oblastech aktivně jednat.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Návrh je založen na článku 292 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), podle kterého Rada přijímá doporučení na návrh Komise, ve spojení s čl. 153 odst. 1 písm. i) Smlouvy o fungování EU.

EU podle čl. 153 odst. 1 písm. i) Smlouvy o fungování EU podporuje a doplňuje činnost členských států v oblasti rovnosti žen a mužů, pokud jde o příležitosti na trhu práce, za účelem dosažení cílů stanovených v článku 151 Smlouvy o fungování EU. Podle článku 151 Smlouvy o fungování EU mezi cíle EU a členských států patří podpora zlepšování životních a pracovních podmínek, přiměřená sociální ochrana a rozvoj lidských zdrojů za účelem trvale vysoké zaměstnanosti a boj proti vyloučení. Zajištění rovných příležitostí pro všechny děti žijící v EU přispívá k dosažení těchto cílů.

Návrh přispěje k cílům Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“), zejména k boji proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci, k podpoře rovnosti žen a mužů a k ochraně práv dítěte (článek 3 Smlouvy o EU).

Návrh rovněž přispěje k provádění Listiny základních práv EU, zejména jejího článku 14, který uznává právo každého na vzdělání; článku 23, který uznává rovnost žen a mužů; článku 24, který uznává, že děti mají právo na ochranu a péči nezbytnou pro jejich blaho, a článku 33, který stanoví, že rodina musí požívat právní, hospodářské a sociální ochrany.

Tento návrh nepřekračuje normotvornou pravomoc EU ani členským státům neukládá závazné povinnosti. Členské státy se podle svých vnitrostátních okolností rozhodnou, jak mohou doporučení Rady co nejlépe využít.

• Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)

Ačkoliv politiky týkající se předškolního vzdělávání a péče a účasti žen na trhu práce jsou odpovědností členských států, EU má pravomoc opatření členských států podporovat a doplňovat.

---

⁴⁷ Evropská komise, Konference o budoucnosti Evropy, Zpráva o konečném výsledku, květen 2022.

Návrh zajišťuje, aby opatření na úrovni EU měla přidanou hodnotu. Naplňuje politický závazek dosahovat pokroku v oblasti rovných příležitostí pro ženy a muže, zvláště v oblasti účasti žen na trhu práce, a podporovat práva, rovné příležitosti a dobré životní podmínky všech dětí.

- **Proporcionalita**

Návrh doplňuje úsilí členských států v oblasti řešení nerovnosti žen a mužů a účasti žen na trhu práce, jakož i v oblasti podpory práv, rovných příležitostí a dobrých životních podmínek všech dětí. Respektuje postupy jednotlivých členských států a rozmanitost vnitrostátních systémů. Uznává, že odlišné vnitrostátní, regionální nebo místní situace by mohly vést k rozdílům ve způsobu provádění doporučení. To členským státům umožní využít doporučení podle svých konkrétních podmínek.

Hledisko proporcionality také hrálo klíčovou úlohu při volbě nástroje.

- **Volba nástroje**

Nástrojem je návrh doporučení Rady, které dodržuje zásady subsidiarity a proporcionality. Vychází ze stávajícího souboru právních předpisů a politik Evropské unie a je v souladu s typem nástrojů, které má Evropská unie pro činnost v oblasti sociální politiky k dispozici. Jakožto právní nástroj dává návrh najevo závazek členských států dosahovat cílů a přijímat opatření, které jsou v tomto doporučení stanoveny, a poskytuje pevný základ pro spolupráci v této oblasti na evropské úrovni, přičemž plně respektuje pravomoci členských států.

3. **VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ**

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Komise tuto iniciativu rozsáhle konzultovala s řadou zúčastněných stran. Všechny tyto činnosti byly shrnuty v souhrnné zprávě, jež byla zveřejněna spolu s tímto návrhem doporučení⁴⁸. Konzultační činnosti přinesly další poznatky, přičemž nedošlo k zásadním odchylkám od obecného cíle a rámce iniciativy. Byly zohledněny při přípravných pracích a obohatily návrh o další náhledy na problematiku. Konzultační proces navázal na několik nedávných veřejných konzultací, konkrétně konzultace k Akčnímu plánu pro evropský pilíř sociálních práv⁴⁹, zelené knize o stárnutí⁵⁰ a strategii pro rovnost žen a mužů⁵¹. Tyto konzultace zdůraznily význam vysoce kvalitního, přístupného a finančně dostupného

---

⁴⁸ Pracovní dokument útvarů Komise: shrnutí konzultačních činností, SWD(2022) 440.

⁴⁹ Komise obdržela 1 041 samostatných písemných příspěvků. Celkem 67,5 % podání pocházelo od jednotlivců. Mnoho občanů využilo příležitosti a popsalo svou osobní situaci, zejména tak učinily osoby se zdravotním postižením a ženy s pečovatelskými povinnostmi: [SWD\(2021\) 46 EN autre document travail service part1 v8 \(2\).pdf](#)

⁵⁰ Ve veřejné konzultaci bylo shromážděno celkem 473 odpovědí. Z toho 133 podání přišlo od jednotlivců. Proběhla diskuse o dlouhodobé péči z hlediska samostatnosti starších osob a zajištění jejich domácí péče, která otevírá nové pracovní příležitosti a potřeby v oblasti dovedností. Navíc byla zdůrazněna potřeba uznat důchodová práva neformálních pečovateli. Viz: zelená kniha o stárnutí: věcná souhrnná zpráva o veřejné konzultaci: [090166e5de9b0583.pdf](#)

⁵¹ Konzultace byla k dispozici on-line od 8. března do 31. května 2019. Bylo přijato 1 335 odpovědí, z nichž 73 % pocházelo od občanů EU (970 odpovědí). Respondenti byli dotazováni zejména na to, které konkrétní cíle by upřednostnili v rámci opatření EU pro zvýšení účasti žen na trhu práce. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12114-Gender-equality-strategy-2020-2024/public-consultation_cs

předškolního vzdělávání a péče – zejména ve skupinách, jimž se nedostává dostatečných služeb – pro podporu rovného sdílení pečovatelských činností mezi rodiči.

Na [portálu Podělte se o svůj názor](#) byla od 1. do 29. března 2022 zveřejněna **výzva k předložení informací**. Celkem bylo přijato 123 příspěvků; většina (52 %) pocházela od nevládních organizací, ostatní pak od orgánů veřejné správy, hospodářských sdružení, občanů EU, odborů a výzkumných institucí. Přípomínky se zaměřovaly na přístup k pečovatelským službám a na jejich dostupnost, cenovou dostupnost a kvalitu, na pečovatele, socioekonomické a územní nerovnosti a genderový rozměr.

Řada zúčastněných stran již dříve požadovala strategický a komplexní přístup k předškolnímu vzdělávání a péči.

Evropský parlament opakovaně vyzýval k ucelenému přístupu k péči a podpořil revizi barcelonských cílů se zvláštním důrazem na potřebu zaměřit se na děti se zdravotním postižením⁵². Ve své nedávné zprávě o Evropské strategii v oblasti péče, přijaté na plenárním zasedání dne 5. července 2022, Evropský parlament uvítal nadcházející přezkum barcelonských cílů a zdůraznil význam předškolního vzdělávání a péče pro usnadnění účasti žen na trhu práce a pro odstranění rozdílů mezi muži a ženami v oblasti péče, odměn a důchodů⁵³.

Výbory Evropského parlamentu pro zaměstnanost a sociální věci (EMPL) a pro práva žen a rovnost pohlaví (FEMM) uspořádaly dne 24. března 2022 **společné jednání** v rámci přípravy zprávy z vlastní iniciativy „Směrem ke společným evropským opatřením v oblasti péče“. Poslanci Evropského parlamentu Evropskou strategii v oblasti péče uvítali a zdůraznili zejména potenciál odvětví péče, které je v současné době nedostatečně financováno a chybí v něm pracovníci, z hlediska vytváření pracovních míst. Lepší pracovní podmínky mohou přispět k rovnosti žen a mužů, zatímco vzdělávání a odborná příprava hrají klíčovou roli v zajišťování kvalifikovaných pracovníků a profesionalizace. Byla rovněž zdůrazněna potřeba sledovat pokrok a zohlednit pravomoci členských států v této oblasti politiky.

Podobně i výbor **EHSV** opakovaně vyzýval k revizi barcelonských cílů a k ucelenému přístupu, a to v několika stanoviscích⁵⁴, v nichž zdůraznil potřebu větších investic do vysoce kvalitních pečovatelských služeb a zařízení, jež jsou pro každou rodinu cenově i jinak dostupná. Vyzval také k tomu, aby investice směřovaly do sociální infrastruktury, zejména do oblasti předškolního vzdělávání a péče i mimoškolní péče, a aby barcelonské cíle v oblasti péče o děti byly ambicióznější a zahrnovaly i péči o další závislé osoby.

Evropská rada zdůraznila, že je důležité zabývat se rozdíly v odměňování žen a mužů a genderovými rozdíly v poskytování péče společně⁵⁵, neboť oba tyto jevy na sobě do značné míry závisí a vzájemně se posilují. Rada rovněž vyzvala k dlouhodobým veřejným investicím

⁵² Např. usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. prosince 2021 o rovnosti žen a mužů v Evropské unii v letech 2018–2020 (2021/2020(INI)).

⁵³ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. července 2022 nazvané Směrem ke společným evropským opatřením v oblasti péče (2021/2253(INI)).

⁵⁴ Např. stanovisko EHSV „Rovnost žen a mužů na evropských trzích práce“ (SOC/586-EESC-2018); stanovisko EHSV „Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob“ (SOC/529-EESC-2018); stanovisko EHSV „Problematika rovnosti žen a mužů“ (SOC/610-EESC-2018); stanovisko EHSV „Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv“ (SOC/679-EESC-2021).

⁵⁵ Závěry Rady o boji proti rozdílům v odměňování žen a mužů: ocenění a rozdělení placené práce a neplacené pečovatelské práce, 13584/20, 2.12.2020.

do vysoce kvalitních, cenově dostupných a přístupných zařízení a infrastruktury pro poskytování péče, do rozvoje dovedností v oblasti péče a do pečovatelských služeb. Rada vyzvala Komisi, aby předložila revizi barcelonských cílů s cílem posílit vzestupnou konvergenci při poskytování kvalitního předškolního vzdělávání a péče mezi členskými státy⁵⁶, a zdůraznila právo všech dětí na nediskriminační přístup ke klíčovým službám, jako je předškolní vzdělávání a péče⁵⁷.

Na zasedání **skupiny na vysoké úrovni pro začleňování hlediska rovnosti žen a mužů** v lednu 2022 členské státy poskytly k návrhu strategie v oblasti péče vesměs pozitivní zpětnou vazbu. Shodly se zejména na tom, že je třeba řešit přístupnost, kvalitu a cenovou dostupnost služeb; zlepšit pracovní podmínky v odvětví péče; uvažovat mimo jiné nad vzdělávacím aspektem předškolního vzdělávání a péče a řešit uplatňování genderových stereotypů v souvislosti s péčí.

Během orientačních diskusí se zástupci členských států v rámci **Výboru pro sociální ochranu (17. března 2022)** a **Výboru pro zaměstnanost (1. dubna 2022)** členské státy sdělily řadu příkladů a osvědčených vnitrostátních postupů a vyjádřily předběžný všeobecný souhlas s celkovým cílem iniciativy, analýzou výzev a navrhovanými cíli politiky. Několik členských států poukázalo na to, že iniciativa by měla být rozvíjena za plného respektu k pravomocím členských států, měla by také přihlídnout k odlišným vnitrostátním podmínkám a odlišnému uspořádání systémů péče a vyvarovat se administrativní zátěže. Byl rovněž zdůrazněn význam financování z prostředků EU, podpory vzájemného učení a zlepšování souboru faktických podkladů.

Poradní výbor pro rovné příležitosti žen a mužů přijal dne 13. září 2021 stanovisko k tématu „Genderové rozdíly v poskytování péče v EU: ucelený a genderově transformativní přístup“⁵⁸. Stanovisko podpořilo zlepšování cenové a jiné dostupnosti kvalitní péče a služeb předškolního vzdělávání a péče o děti, revizi barcelonských cílů vedoucí ke stanovení vyšších cílů a dále stanovení politického rámce pro udržitelnou dlouhodobou péči prostřednictvím financování EU, a to i pomocí národních plánů pro oživení a odolnost jakožto součásti Nástroje pro oživení a odolnost.

S cílem hlouběji se zabývat různými prvky iniciativy proběhla řada **cílených konzultací se zúčastněnými stranami, orientačních diskusí a jednání**.

Komise dne 11. března 2022 uspořádala **strategický dialog** s více než 50 organizacemi občanské společnosti. Organizace občanské společnosti uvítaly revizi barcelonských cílů a souhlasily s výzvami, které Komise identifikovala. Zdůraznily, že je třeba posoudit překážky, které brání účasti: zabývat se tím, jak se míra účasti dále člení (např. děti z přistěhovaleckého prostředí, děti se zdravotním postižením atd.); zařazením dětí a jejich zdravého vývoje do středu zájmu této politiky; podporou investic do systémů intervenčních služeb pro děti se zdravotním postižením v raném věku jako formou opatření na podporu jejich účasti na předškolním vzdělávání a péči, a tím i účasti jejich matek na placené práci.

---

⁵⁶ [Závěry Rady o socioekonomických dopadech krize COVID-19 na genderovou rovnost, 8884/21, 14.6.2021, s. 1.](#)

⁵⁷ [Závěry Rady o Strategii EU pro práva dítěte, 10024/22, 9.6.2022, s. 3.](#)

⁵⁸ Poradní výbor pro rovné příležitosti žen a mužů, stanovisko „The care gap in the EU: a holistic and gender-transformative approach“ (Genderové rozdíly v poskytování péče v EU: ucelený a genderově transformativní přístup), 13. září 2021, [opinion_care_gap_2021_en.pdf \(europa.eu\)](#).

Na závěr se dne 7. dubna 2022 konalo **specializované jednání se sociálními partnery na úrovni EU**. Sociální partneři již v prosinci 2020 vydali společné prohlášení o poskytování péče o děti v EU, v němž bylo zdůrazněno, že dostupná, přístupná, cenově dostupná a kvalitní zařízení péče o děti mají zásadní význam pro to, aby rodiče mohli pracovat, což se týká především matek. Sociální partneři rovněž vyzvali k revizi barcelonských cílů, jejímž účelem bude podpořit hodnotu práce v tomto odvětví, a k vytváření dobrých pracovních podmínek, včetně posílení kolektivního vyjednávání a zajištění kvalitních a stabilních pracovních míst, spravedlivých mezd a odpovídající úrovně sociální ochrany. Vyzvali také k přijetí opatření, která by do tohoto odvětví přilákala pracovníky, zejména muže. Tyto názory potvrdilo dubnové jednání sociálních partnerů. Sociální partneři zdůraznili zejména potřebu integrovaného přístupu zohledňujícího životní cyklus a potřebu zvýšit investice do tohoto odvětví a s ohledem na demografickou změnu a hospodářské vyhlídky jej učinit pro pracovníky přitažlivějším.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

Při vytváření souboru faktických podkladů pro tuto iniciativu Komise vycházela z odborných znalostí svého Společného výzkumného střediska (JRC) a externích odborníků. Související vstupy jsou zpřístupněny široké veřejnosti spolu s tímto návrhem doporučení.

Středisko JRC poskytlo hloubkový přezkum souboru referenčních údajů statistiky EU-SILC s cílem ověřit, zda lze provést možná upřesnění ukazatelů, a dále ověřit spolehlivost měření na úrovni členských států⁵⁹. Středisko JRC také vytvořilo simulaci možného dopadu různých úrovní cíle na příslušné ukazatele účasti žen na trhu práce na základě modelu EUROMOD⁶⁰. Nakonec byl zadán přezkum literatury s cílem získat přehled o účinných reformách péče o děti v členských státech⁶¹.

Kromě toho skupina odborníků⁶² s patnácti členy, k nimž patří jednotliví odborníci i zástupci Evropské výkonné agentury pro vzdělávání a kulturu (EACEA), institutu EIGE, nadace Eurofound, MOP, OECD a fondu Unicef, poskytla informace o současném stavu předškolního vzdělávání a péče, pracovních podmínek a kvality předškolního vzdělávání a péče a o rozdílech v přístupu jednotlivých zemí k těmto oblastem. Odborníci ve skupině rovněž poskytli informace o opatřeních pro zvýšení účasti na předškolním vzdělávání a péči, zejména dětí ze znevýhodněného prostředí, a o prvcích důležitých pro další sblížení.

- **Základní práva**

Revize barcelonských cílů přispěje k dosažení rovnosti žen a mužů ve všech oblastech, včetně zaměstnanosti, práce a odměňování. Přispěje k zajištění práva každého na vzdělání a práv všech dětí na ochranu a péči nezbytnou pro jejich blaho a zajištění hospodářské ochrany rodiny (články 23, 14, 24 a 33 Listiny základních práv EU).

---

⁵⁹ Flisi S., Blasko, Zs. a Stepanova E., „Indicators for early education and care. Reconsidering some aspects of the Barcelona target“. (Ukazatele pro předškolní vzdělávání a péči. Přehodnocení některých aspektů barcelonského cíle.) Zpráva JRC Věda pro politiku, 2022.

⁶⁰ Narazani E., Agúndez García A., Christl M., Figari F., „Impact on female employment of revising the Barcelona targets for childcare“ (Dopad revize barcelonských cílů pro péči o děti na zaměstnanost žen) (GENDERMOD), Pracovní dokument JRC o zdanění a strukturálních reformách, 2022.

⁶¹ Nieuwenhuis R., Yerkes M., Backman L., Strigén J., „Early Childhood Education and Care (ECEC): A focused review of reform impact studies“ (Předškolní vzdělávání a péče: cílený přezkum studií o dopadu reformy), Úřad pro publikace Evropské unie, 2022.

⁶² [Rejstřík expertních skupin Komise a dalších podobných subjektů \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-articles/2022/04/20220407-early-childhood-education-and-care-ecoc).

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá žádné finanční důsledky pro rozpočet EU.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Evropská komise bude i nadále sledovat barcelonské cíle v rámci evropského semestru, který je klíčovým nástrojem monitorování účasti žen na trhu práce a genderové rovnosti, a to i prostřednictvím analýzy uvedené ve zprávách o jednotlivých zemích a případně pomocí doporučení pro jednotlivé země. Do svého hodnocení navíc zahrne intenzitu účasti všech dětí na předškolním vzdělávání a péči (počet hodin strávených v zařízení týdně) a účast dětí z různých skupin, včetně dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, a pokud je to možné, dětí se zdravotním postižením, dětí z přistěhovaleckého prostředí, romských dětí a dalších relevantních skupin, přičemž přihlédne k věku dětí a zvláštním podmínkám jednotlivých členských států.

Navíc bude provádění doporučení monitorováno prostřednictvím výroční zprávy Komise o genderové rovnosti a portálu pro monitorování strategie pro rovnost žen a mužů⁶³.

Revize cílů zahrnuje další rozměry důležité pro dosažení barcelonských cílů (přístupnost, cenová dostupnost a kvalita). Pokud jsou pro tyto rozměry k dispozici ukazatele, budou zahrnuty do portálu pro monitorování strategie pro rovnost žen a mužů a do výroční zprávy o genderové rovnosti.

Se záměrem zlepšit dostupnost, rozsah a relevanci příslušných údajů na úrovni EU toto doporučení vyzývá členské státy, aby rozvíjely nebo zlepšovaly sběr údajů v řadě oblastí souvisejících s jeho prováděním. Členské státy by měly zejména zlepšit sběr údajů o účasti dětí na předškolním vzdělávání a péči, a to i v souvislosti s dětmi ve zranitelném postavení nebo ze znevýhodněných skupin.

Komise do pěti let zveřejní podrobnou zprávu, která bude obsahovat přehled stavu provádění doporučení na základě barcelonských cílů a všech relevantních aspektů, včetně politik a příkladů osvědčených postupů z členských států.

---

⁶³ Evropská komise, strategie pro rovnost žen a mužů, portál pro monitorování, dostupný prostřednictvím: [ges-monitor.page.main \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/ges-monitor/page/main).

Návrh

DOPORUČENÍ RADY**o revizi barcelonských cílů v oblasti předškolního vzdělávání a péče**

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 ve spojení s čl. 153 odst. 1 písm. i) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) V zájmu odstranění faktorů, jež odrazují ženy od účasti na trhu práce, stanovila Evropská rada v roce 2002 barcelonské cíle v oblasti péče o děti, sestávající ze dvou cílů: míry účasti na předškolním vzdělávání a péči ve výši 33 % u dětí ve věku do tří let a ve výši 90 % u dětí od tří let do věku zahájení povinné školní docházky⁶⁴. Ačkoli v průměru bylo v Unii těchto cílů dosaženo, mezi členskými státy i v jednotlivých státech přetrvávají značné rozdíly, zejména u dětí z domácností s nižšími příjmy a u nejmladší skupiny dětí.
- (2) Cílem tohoto doporučení je povzbudit členské státy, aby zvýšily účast na předškolním vzdělávání a péči, a usnadnily tak ženám zapojení na trhu práce a posílily sociální a kognitivní vývoj všech dětí, a zejména dětí ve zranitelném postavení nebo ze znevýhodněného prostředí.
- (3) Povinnosti péče o děti, zvláště o velmi malé děti, představují pro účast žen na trhu práce výrazné omezení. V roce 2021 v rámci šetření pracovních sil uvedlo 27,9 % žen ve věku 25–49 let, které nebyly součástí pracovní síly, že hlavním důvodem, proč si nehledají zaměstnání, je péče o děti nebo dospělé osoby vyžadující péči, ve srovnání s pouhými 8,0 % mužů; v roce 2019, tedy v době před pandemií, tyto hodnoty činily 32,6 % žen a 7,6 % mužů⁶⁵. Zároveň míra zaměstnanosti osob ve věku 25–49 let s dětmi do šesti let věku dosahovala u mužů hodnoty 90,1 %, ve srovnání s 67,2 % u žen. V Evropě neplacené pečovatelské povinnosti brání v účasti na trhu práce přibližně 7,7 milionu žen, oproti pouze 450 000 mužů.
- (4) Ženy také pečovatelským povinnostem častěji přizpůsobují svůj pracovní režim, což má trvalý dopad na jejich kariéru a přispívá k rozdílům v odměňování a výši důchodů žen a mužů. Zaměstnané ženy stráví domácími pracemi a přímou pečovatelskou činností denně v průměru o 90 minut více než zaměstnaní muži. Řešení genderových rozdílů v oblasti zaměstnanosti má jednoznačné ekonomické odůvodnění, neboť

⁶⁴ Zasedání Evropské rady v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002 (2002), SN 100/1/02 REV1.

⁶⁵ Tabulka databáze úřadu Eurostat LFSA_IGAR, „Care of adults with disabilities or children and other family or personal reasons“ (Péče o dospělé osoby se zdravotním postižením nebo děti a jiné rodinné nebo osobní důvody), procento obyvatelstva, které není součástí pracovní síly a chce pracovat, věková skupina 15–64 let.

přispívá k růstu a je pravděpodobné, že bude mít pozitivní vliv na produktivitu. Řešení genderových rozdílů má navíc prokázané pozitivní dopady na snižování chudoby a sociální začlenění a představuje jednu z odpovědí na úbytek pracovní síly.

- (5) Dostupnost cenově dosažitelných a vysoce kvalitních pečovatelských služeb má značný pozitivní vliv na zaměstnanost pečujících osob, zvláště žen. Zároveň s tím, že se v celé Unii zvýšilo poskytování předškolního vzdělávání a péče, se rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů snížil ze 17,7 procentního bodu v roce 2002 na 10,8 procentního bodu v roce 2021. V posledních letech se však pokrok pozastavil.
- (6) Evropský pilíř sociálních práv zdůrazňuje význam rovnosti žen a mužů, rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a předškolního vzdělávání a péče jako klíčových cílů Unie. Evropský pilíř sociálních práv stanoví, že rovnost zacházení a příležitostí pro ženy a muže musí být zajištěna a podporována ve všech oblastech, včetně účasti na trhu práce, podmínek zaměstnání a kariérního postupu. Uznává také právo dětí na cenově dostupné a kvalitní předškolní vzdělávání a péči; právo dětí na ochranu před chudobou a právo dětí ze znevýhodněného prostředí na zvláštní opatření ke zvýšení rovných příležitostí. Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv mezi hlavními cíli Unie, jichž má být dosaženo do roku 2030, navrhuje, že do roku 2030 by mělo být zaměstnáno alespoň 78 % obyvatel ve věku 20 až 64 let. K dosažení uvedeného cíle akční plán stanoví záměr snížit rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů ve srovnání s rokem 2019 alespoň na polovinu, a to i prostřednictvím revize barcelonských cílů. Akční plán uznává, že zvýšení poskytování formálního předškolního vzdělávání a péče by podpořilo větší účast žen na trhu práce a lepší sladění profesního a soukromého života. Tímto doporučením Unie plní svůj závazek stanovený v akčním plánu.
- (7) Na úrovni Unie se některými prvky relevantními pro barcelonské cíle zabývá několik doporučení a směrnic v oblasti genderové rovnosti a pracovních podmínek. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158⁶⁶ vytváří rámec pro genderově vyvážené využívání pracovního volna z rodinných důvodů a pružného uspořádání práce, jakož i pečovatelské dovolené.
- (8) Význam předškolního vzdělávání a péče pro děti zdůraznilo několik iniciativ Unie. Toto doporučení vychází z těchto politických iniciativ: doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče⁶⁷ pomáhá členským státům zlepšit služby předškolního vzdělávání a péče a poukazuje na to, že tyto služby musí být inkluzivní, přístupné, cenově dostupné a vysoce kvalitní. Strategie EU pro práva dítěte⁶⁸ poskytuje rámec pro činnost EU s cílem lépe prosazovat a chránit práva dětí a uznává úlohu předškolního vzdělávání a péče za přínosnou pro kognitivní a sociální vývoj dětí. Doporučení Rady ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti⁶⁹, si klade za cíl zajistit, aby děti

---

⁶⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1159 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (Úř. věst. L 188, 12.7.2019, s. 79).

⁶⁷ Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče (Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 4).

⁶⁸ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů o Strategii EU pro práva dítěte, COM(2021) 142 final ze dne 24. března 2021, s. 1.

⁶⁹ Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14).

ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením měly bezplatný a účinný přístup ke klíčovým službám, včetně předškolního vzdělávání a péče, a to ve všech regionech, tedy i v odlehlých a venkovských oblastech.

- (9) Při investování do služeb předškolního vzdělávání a péče by členské státy měly kromě pouhé dostupnosti zařízení zohlednit řadu dalších rozměrů, jako je časová intenzita účasti, podíl účastníků se dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, jakož i přístupnost, cenová dostupnost a kvalita poskytovaných pečovatelských služeb. Toto doporučení tudíž stanoví opatření k řešení uvedených aspektů.
- (10) Aby se primárním pečujícím osobám, tedy převážně ženám, usnadnila účast na trhu práce, měl by být počet hodin strávených v zařízení předškolního vzdělávání a péče dostatečný k tomu, aby rodičům umožňoval smysluplně se zapojit do placené práce. Docházka by měla být podporována za současného přihlídnutí k nejlepšímu zájmu dítěte. Pokud děti zařízení předškolního vzdělávání a péče dosud nenavštěvují v plném rozsahu, měli by oba rodiče využívat práva na pracovní volno z rodinných důvodů a pružné uspořádání práce, přiznaného směrnicí (EU) 2019/1158, například částečných pracovních úvazků, pružné pracovní doby a práce na dálku, aby se zajistilo, že pečovatelské povinnosti budou rozděleny rovnoměrně, a současně by se docházka měla s věkem dítěte postupně zvyšovat. Vzhledem k důležitosti tohoto rozměru by se společně s účastí na předškolním vzdělávání a péči měla sledovat časová intenzita účasti dítěte.
- (11) Ženy s nízkými profesními dovednostmi a ženy z nízkopříjmových domácností, které mají děti, navíc čelí více překážkám při odborné přípravě a hledání zaměstnání a více faktorům, jež je odrazují od (opětovného) vstupu do zaměstnání, a to kvůli finančním i nefinančním omezením účasti jejich dětí na předškolním vzdělávání a péči. Podpora vyšší účasti dětí ve zranitelném postavení a ze znevýhodněného prostředí na inkluzivním předškolním vzdělávání a péči by měla příznivý dopad na návrat jejich matek do práce. Zvláště obtížná je situace žen se zdravotním postižením nebo žen s dětmi se zdravotním postižením.
- (12) Účast na předškolním vzdělávání a péči má pro děti řadu výhod. Údaje ukazují, že poskytování kvalitního předškolního vzdělávání a péče hraje zásadní roli při zlepšování kognitivního, sociálního a vzdělávacího vývoje dětí od raného věku. Podle doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče může být účast na předškolním vzdělávání a péči účinným nástrojem k dosažení rovnosti při vzdělávání dětí ve znevýhodněném postavení, v jakém jsou děti se zdravotním postižením nebo se speciálními potřebami, děti ohrožené chudobou nebo sociálním vyloučením, děti z přistěhovaleckého prostředí, děti uprchlíků, romské děti a děti z jiných menšinových skupin, děti žijící ve venkovských a odlehlých oblastech s nedostatečnou infrastrukturou péče a děti v náhradní péči.
- (13) Doporučení Rady, kterým se zavádí evropská záruka pro děti⁷⁰, a doporučení Rady o rovnosti, začlenění a účasti Romů⁷¹ zdůrazňují, že rovný přístup ke kvalitnímu a inkluzivnímu předškolnímu vzdělávání a péči má zásadní význam pro přerušování přenosu sociálního vyloučení a pro zajištění rovných příležitostí pro děti ve

---

⁷⁰ Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti (Úř. věst. L 223, 22.6.2021, s. 14).

⁷¹ Doporučení Rady ze dne 12. března 2021 o rovnosti, začlenění a účasti Romů (Úř. věst. C 93, 19.3.2021).

znevýhodněném postavení. Evropská záruka pro děti od členských států žádala, aby do devíti měsíců od přijetí doporučení předložily národní plány jeho provádění. Míra docházky těchto dětí je však výrazně nižší, a to zejména u nejmladších dětí, což může později vést k horším výsledkům vzdělávání a vysoké míře předčasného ukončení školní docházky, zvláště u romských dětí nebo dětí z přistěhovaleckého prostředí a dětí bez rodičovské péče. Účast na předškolním vzdělávání a péči je důležitá také pro děti přechající před válkou na Ukrajině, stejně jako pro ostatní děti, které hledají ochranu v Unii nebo jí požívají. Pro všechny tyto potenciálně zranitelné děti by měl být zajištěn rovný přístup k běžným inkluzivním a nesegregovaným službám předškolního vzdělávání a péče.

- (14) Podobně mají právo účastnit se běžného předškolního vzdělávání a péče na rovnoprávném základě s ostatními dětmi se zdravotním postižením. O polovinu dětí se zdravotním postižením se starají pouze jejich rodiče. Je proto důležité zajistit, aby předškolní vzdělávání a péče byly přístupné, inkluzivní a kombinované s cílenými opatřeními, která pomáhají řešit specifické potřeby, a to i pomocí opatření zaměřených na odstraňování překážek a segregace, vybavení pracovníků potřebnými kompetencemi nebo najímání specializovaných pracovníků, aby se v případě potřeby bylo možné zabývat individuálními potřebami a individuálními osnovami.
- (15) Pro zajištění toho, aby děti měly z účasti na předškolním vzdělávání a péči prospěch, má zásadní význam vysoká kvalita tohoto předškolního vzdělávání a péče. Ačkoli neexistuje jediný způsob, jak v prostředí předškolního vzdělávání a péče definovat a měřit pojem kvality, její podstata spočívá v kvalitě interakce mezi dospělými a dětmi, a to bez ohledu na zavedený systém předškolního vzdělávání a péče. Členské státy by měly zajistit poskytování vysoce kvalitního předškolního vzdělávání a péče a vzít při tom v úvahu různé rozměry stanovené v doporučení ze dne 22. května 2019 o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče, včetně přístupu ke službám předškolního vzdělávání a péče, kvalifikací a pracovních podmínek pracovníků, pedagogického vzdělávacího programu, monitorování a hodnocení a také řízení a financování. Důležité by měly být zejména prvky, jako je poměr počtu pracovníků k počtu dětí, kvalifikace pracovníků a kontinuální profesní vzdělávání.
- (16) Kvalita poskytování předškolního vzdělávání a péče je také důležitým faktorem pro vytvoření důvěry mezi rodiči a institucemi, které vzdělávání a péči poskytují, a tedy důležitým faktorem při usnadňování větší účasti na předškolním vzdělávání a péči.
- (17) Dalším důležitým rozměrem poskytování předškolního vzdělávání a péče je přístupnost. Zahrnuje odpovídající infrastrukturu a dostupné přijímací kapacity a provozní dobu. Dále obsahuje přizpůsobení se speciálním potřebám rodičů a pomoc při překonávání složitých administrativních postupů. Podpora při orientaci ve správních postupech by měla být poskytována v různých formách, včetně jazykové a digitální podpory, a to zejména pro skupiny ve zranitelném postavení nebo ze znevýhodněného prostředí, které například nemohou používat digitální nástroje nebo k nim nemají přístup. Zahrnuje také přístupnost pro osoby se zdravotním postižením, včetně dětí, rodičů a odborníků, v souladu s požadavky na přístupnost stanovenými v přílohách I a III směrnice (EU) 2019/882.
- (18) Přístupnost dále zahrnuje profesionalizaci pracovníků a odborníků, aby bylo možné náležitě podporovat děti se zdravotním postižením nebo se speciálními potřebami v běžných nesegregovaných zařízeních. Členské státy by měly zajistit, aby byly odstraněny překážky bránící využívání služeb předškolního vzdělávání a péče a

předcházelo se jim, včetně překážek pro osoby se zdravotním postižením, a aby služby předškolního vzdělávání a péče byly skutečně inkluzivní.

- (19) Řeší-li se přístupnost, je třeba zohlednit územní nerovnováhu. Překážkou účasti může být dlouhá doba dojíždění spojená se vzdáleností, chybějící nebo omezené dopravní spojení a dopravní zácpy. Odlehlé a venkovské oblasti jsou obzvláště znevýhodněny kvůli chybějícím dostatečným službám předškolního vzdělávání a péče v daném místě. Tato územní nerovnováha může přispět k problémům s cenovou dostupností. Proto je důležité zohlednit různé profily uživatelů služeb předškolního vzdělávání a péče v plánech mobility a zahrnout územní pokrytí do sběru údajů pro účely hodnocení a monitorování.
- (20) Vysoké náklady na předškolní vzdělávání a péči v mnoha členských státech stále představují značnou překážku účasti. Údaje úřadu Eurostat ukazují, že v mnoha zemích hraje faktor nákladů významnou roli v rozhodnutí nevyužívat formálních služeb péče o děti, zvláště v domácnostech ohrožených chudobou. Podle statistik Evropské unie o příjmech a životních podmínkách za rok 2016 péči o děti kvůli nákladům na ni nevyužívá 13 % rodičů⁷² a pro 11 % je středně nebo velmi obtížné si ji dovolit⁷³. U domácností ohrožených chudobou jsou tyto procentní hodnoty více než dvojnásobné, tedy 28 % v prvním případě a 27 % ve druhém. Vědecké výzkumy ukazují, že vysoce kvalitní předškolní vzdělávání a péče mají značný ekonomický, sociální, vzdělávací a rozvojový přínos. Zajištění cenově dostupného předškolního vzdělávání a péče je tedy přínosné pro účast žen na trhu práce; a to má také dlouhodobý pozitivní vliv na růst v oblasti vzdělávání od raného věku a vytváří základ pro pozitivní přístup k učení po celý život, což přesahuje samotné děti účastníci se vzdělávání a rozšiřuje se dále i na celou společnost. Členské státy by proto měly zajistit, aby náklady na předškolní vzdělávání a péči byly úměrné příjmům domácností a nepředstavovaly překážku pro využívání předškolního vzdělávání a péče. Kromě toho by členské státy měly zohlednit i další náklady spojené s účastí na předškolním vzdělávání a péči, jako je doprava, oblečení a vybavení potřebné v případě účasti dítěte na péči.
- (21) Jedním ze způsobů, jak zajistit dostatečné poskytování přístupného a cenově dostupného vysoce kvalitního předškolního vzdělávání a péče, je zavedení právního nároku na předškolní vzdělávání a péči, na jehož základě by orgány veřejné správy zaručily místo pro všechny děti, jejichž rodiče o to požádají, bez ohledu na jejich zaměstnání, socioekonomický nebo rodinný status. Ve většině členských států již takový právní nárok existuje, nicméně věk, od něž se nárok uplatňuje, se značně liší. V ideálním případě by neměla existovat pauza mezi koncem přiměřeně placeného pracovního volna z rodinných důvodů a právním nárokem na místo v zařízení předškolního vzdělávání a péče.

---

⁷² Zdroj dat: *Ad hoc* modul statistiky EU-SILC 2016 o *přístupu ke službám*, [ilc_ats04](#) „Children by household type, income group, degree of urbanisation and main reason for not meeting needs for formal childcare services“ (Děti podle typu domácnosti, příjmové skupiny, stupně urbanizace a hlavního důvodu nesplnění potřeb týkajících se služeb formální péče o děti) (datum získání údajů 20. 6. 2022).

⁷³ Zdroj dat: *Ad hoc* modul statistiky EU-SILC 2016 o *přístupu ke službám*, [ilc_ats03](#) „Children receiving formal childcare services by household type, income group, degree of urbanisation and level of difficulty to afford formal childcare services“ (Děti využívající formální služby péče o děti podle typu domácnosti, příjmové skupiny, stupně urbanizace a míry obtížnosti, s níž si mohou služby formální péče o děti dovolit) (datum získání údajů 20. 6. 2022).

- (22) Očekává se, že zvýšení dostupnosti vysoce kvalitního, přístupného a cenově dostupného předškolního vzdělávání a péče pro rodiny a zlepšení pracovních podmínek a platů v tomto odvětví bude mít ekonomické přínosy. Fiskální udržitelnost investic do předškolního vzdělávání a péče lze zároveň optimalizovat vyhodnocováním dopadu na veřejné finance a pravidelným sledováním a neustálým zlepšováním nákladové efektivity na základě osvědčených postupů, včetně účinné podoby mechanismů financování, které jsou v souladu s celkovou udržitelností veřejných financí.
- (23) Klíčový význam má pro rodiče snadný přístup k odpovídajícím informacím online i offline o předškolním vzdělávání a péči. To se týká informací o nárocích na vhodné služby a jejich dostupnosti, způsobech přístupu k nim a případně o nároku na finanční podporu.
- (24) Nedostatečné povědomí o právech rodičů a dětí v oblasti předškolního vzdělávání a péče a o významu tohoto vzdělávání a péče pro budoucí vzdělávací úspěchy představuje další překážku pro využívání služeb, která ovlivňuje účast žen na trhu práce. Správné a důkladné informování rodičů by mělo vést k promyšleným a informovaným rozhodnutím o možnostech péče.
- (25) Předškolní vzdělávání a péče trpí v mnoha zemích nedostatkem pracovníků. Tento problém lze řešit pomocí řady strategií, jako je zlepšování pracovních podmínek, kariérní vyhlídky a odpovídající odměňování, možnosti pravidelného prohlubování dovedností a změn kvalifikace, rozvoj kreativních náborových strategií a výzvy k zapojení do pracovních sil v předškolním vzdělávání a péči směřované na různé nedostatečně zastoupené skupiny, jako jsou muži nebo lidé s různorodým kulturním zázemím, např. migranti a uprchlíci. Nedostatek pracovníků by mohl pomoci řešit jednoduchý a rychlý mechanismus uznávání kvalifikací. Například doporučení Komise (EU) 2022/554⁷⁴ se zabývá přístupem osob přecházejících před válkou na Ukrajině k regulovaným povoláním.
- (26) Podpora spravedlivých pracovních podmínek pracovníků v předškolním vzdělávání a péči by měla přispět k tomu, že toto odvětví přiláká nové pracovníky, a zároveň pomoci zajistit, aby ti, kdo v tomto odvětví pracují, byli ochotni a schopni ve své práci zůstat až do odchodu do důchodu. Stejně tak může přispět k řešení genderové segregace v tomto odvětví. V této souvislosti poskytují politické pokyny MOP ohledně podpory důstojné práce pracovníků v předškolním vzdělávání⁷⁵ návod k možnému provádění doporučení, co se týče profesního a kariérního rozvoje, odpovídajícího odměňování včetně rovného odměňování, udržitelného zaměstnávání a pracovních podmínek, jakož i podpory sociálního dialogu v tomto odvětví.
- (27) Péče o děti nekončí s jejich nástupem do základní školy. Potřeby péče o děti od věku základní školní docházky mohou rovněž omezovat účast matek na trhu práce a jejich pracovní dobu, neexistují-li v rámci vnitrostátních školských systémů odpovídající,

---

⁷⁴ Doporučení Komise (EU) 2022/554 o uznávání kvalifikací osob přecházejících před ruskou invazí na Ukrajině (Úř. věst. L 107, 6.4.2022, s. 1).

⁷⁵ Mezinárodní organizace práce, „Meeting of Experts on Policy Guidelines on the promotion of decent work for early childhood education personnel“ (Setkání odborníků nad politickými pokyny ohledně podpory důstojné práce pracovníků v předškolním vzdělávání), k dispozici na adrese: https://www.ilo.org/sector/Resources/codes-of-practice-and-guidelines/WCMS_236528/lang-en/index.htm

kvalitní a cenově dostupná řešení péče o děti po vyučování a během prázdnin. Pokud nejsou k dispozici možnosti péče o starší děti, dostupnost předškolního vzdělávání a péče pro mladší sourozence rodičům účast na trhu práce neumožní, což může následně ovlivnit využívání předškolního vzdělávání a péče u mladších sourozenců. Členské státy by proto měly zajistit odpovídající, kvalitní a cenově dostupnou mimoškolní péči. Ta by měla v relevantních případech zahrnovat nabídku dohledu a podpory při plnění domácích úkolů, zejména pro děti ze znevýhodněného prostředí.

- (28) Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem zůstává velkou výzvou pro mnoho rodičů, zvláště žen. Obtížné sladění pracovních a pečovatelských povinností je hlavní překážkou, která přispívá k nedostatečnému zastoupení žen na trhu práce. V této souvislosti jsou role žen a mužů v oblasti péče často ovlivňovány genderovými stereotypy. Nerovnováha mezi péčí ze strany žen ve srovnání s muži následně posiluje genderové stereotypy v povoláních a rolích mužů i žen.
- (29) Tyto přetrvávající genderové rozdíly v poskytování péče je třeba řešit, zejména prostřednictvím podpory čerpání pracovního volna z rodinných důvodů ze strany otců a pružných uspořádání pracovní doby, v relevantních případech spolu s rovnějším sdílením pečovatelských povinností v párech z hlediska placené a neplacené práce. Provedení směrnice (EU) 2019/1158 by mělo posílit právo pracovníků s pečovatelskými povinnostmi na pracovní volno z rodinných důvodů a právo žádat o pružné uspořádání pracovní doby. Další opatření by se měla zaměřit na zvyšování povědomí o těchto nových právech a na sledování, zda pracovníci mohou tato práva plně využívat, aniž by v práci zažívali nepříznivé zacházení.
- (30) Aby bylo možné lépe porozumět potřebám a omezením v oblasti péče, členské státy by měly zajistit dostupnost odpovídajících údajů s dostatečnou mírou podrobnosti, spolehlivosti a srovnatelnosti. Vzhledem k tomu, že směrnice (EU) 2019/1158 neobsahuje zvláštní ustanovení o sběru údajů, měly by tyto údaje zahrnovat čerpání pracovního volna z rodinných důvodů, s přihlédnutím k metodické příručce pro rámeček ukazatelů rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, kterou na podporu řádného monitorování a hodnocení směrnice vypracovaly Výbor pro zaměstnanost a Výbor pro sociální ochranu.
- (31) Pokrok v provádění tohoto doporučení by měl být pravidelně sledován v rámci evropského semestru, výroční zprávy o genderové rovnosti v Evropské unii a portálu pro monitorování strategie pro rovnost žen a mužů. Za tímto účelem by členské státy měly zejména podpořit Komisi při vypracování a výpočtu ukazatele pro měření genderových rozdílů v poskytování péče, tedy rozdílů v čase věnovaném péči ze strany žen a mužů, rozdílů v odměňování žen a mužů a využívání času v placené a neplacené práci, aby bylo možné lépe porozumět vzájemným závislostem mezi těmito prvky, s cílem podpořit rozvoj politik rovnosti žen a mužů a sociálních politik založených na důkazech. Členské státy by rovněž měly pokračovat ve svém úsilí o navrhování a provádění reforem v oblasti předškolního vzdělávání a péče a při tom co nejlépe využívat podpory Komise, mimo jiné prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu, pomocí výměny osvědčených postupů, vhodných postupů a metodik, sběrem údajů, zapojením zúčastněných stran a účinnější a efektivnější interinstitucionální koordinací a plánováním, přidělováním a profesním rozvojem lidských zdrojů v odvětví předškolního vzdělávání a péče.
- (32) Pojem „předškolní vzdělávání a péče“ by měl být chápán tak, jak jej definuje doporučení Rady o vysoce kvalitním předškolním vzdělávání a péči, tedy jako jakýkoliv regulovaný mechanismus, jehož prostřednictvím je zajišťováno vzdělávání a

péče pro děti od jejich narození až do věku povinné školní docházky, a to bez ohledu na místo, financování, provozní dobu nebo obsah programů, a který zahrnuje zařízení denní péče o děti i denní péči rodinného typu, nabídky služeb financované ze soukromých nebo veřejných zdrojů a předškolní zařízení.

- (33) Aby bylo možné posuzovat dopad tohoto doporučení, Komise i členské státy by měly sledovat dosažený pokrok a pravidelně o něm podávat zprávy,

PŘIJALA TOTO DOPORUČENÍ: CÍL A OBLAST PŮSOBNOSTI

1. Cílem tohoto doporučení je povzbudit členské státy k tomu, aby zvýšily účast na předškolním vzdělávání a péči, a usnadnily tak ženám zapojení na trhu práce a posílily sociální a kognitivní vývoj dětí, zejména těch, které se nacházejí ve zranitelném postavení nebo pocházejí ze znevýhodněného prostředí.
2. Toto doporučení se týká předškolního vzdělávání a péče pro všechny děti.

REVIZE BARCELONSKÝCH CÍLŮ

3. Členské státy by měly podporovat účast žen na trhu práce tím, že budou poskytovat vysoce kvalitní služby předškolního vzdělávání a péče v souladu s vnitrostátními modely poskytování těchto služeb a že zajistí, aby se do roku 2030 předškolního vzdělávání a péče účastnilo:
  - a) nejméně 50 % dětí mladších tří let⁷⁶ a
  - b) nejméně 96 % dětí ve věku od tří let do věku zahájení povinné školní docházky⁷⁷.

INTENZITA ÚČASTI

4. Členské státy by měly podporovat takovou časovou intenzitu účasti dětí na předškolním vzdělávání a péči, která je slučitelná se smysluplným zapojením rodičů, zejména matek, na trhu práce.
5. Členské státy se vyzývají, aby zajistily, že služby předškolního vzdělávání a péče budou dostupné a umožní účast dětí, která by se mohla s věkem dítěte postupně zvyšovat, a to:
  - a) nejméně 25 hodin týdně pro děti mladší tří let a
  - b) nejméně 35 hodin týdně pro děti od tří let.

ZAČLEŇOVÁNÍ DĚTÍ ZE ZNEVÝHODNĚNÉHO PROSTŘEDÍ, DĚTÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM NEBO SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI

6. Členské státy by měly:
  - a) mít zavedena cílená opatření, která umožní a zvýší účast na předškolním vzdělávání a péči dětí ze znevýhodněného prostředí, včetně dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, jakož i dětí se zdravotním postižením nebo se speciálními potřebami;

⁷⁶ Zdroj údajů: Eurostat, operace EU-SILC 2020, „Děti ve formální péči nebo ve formálním vzdělávání podle věkové skupiny a délky pobytu – % populace každé věkové skupiny – EU“, on-line datový kód: [ilc_caindformal].

⁷⁷ Zdroj dat: Eurostat, sběr údajů UOE, „Žáci od tří let do věku zahájení povinné školní docházky na základní škole – % populace příslušného věku“, on-line datový kód: [educ_uoe_enra21].

- b) odstranit rozdíly v účasti na předškolním vzdělávání a péči mezi dětmi ohroženými chudobou nebo sociálním vyloučením a celkovou populací dětí.

KVALITA

7. Členské státy by měly zajistit, aby:

- a) služby předškolního vzdělávání a péče pro všechny děti byly vysoce kvalitní a tím vzrostla důvěra rodičů k těmto službám a dále aby přispívaly ke zdravému fyzickému, sociálnímu, emocionálnímu, kognitivnímu a vzdělávacímu rozvoji dítěte;
- b) celostátní rámce kvality, k jejichž vypracování se členské státy vybízí v souladu s doporučením Rady o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče, zahrnovaly poskytování služeb pro děti obou věkových skupin, na něž se toto doporučení vztahuje. Celostátní rámce kvality by měly zejména upravovat:
  - přiměřený poměr počtu pracovníků k počtu dětí a velikost skupin, s přihlédnutím k věku dětí a případným zdravotním postižením nebo speciálním potřebám, které mohou mít, a
  - podporu profesionalizace všech pracovníků předškolního vzdělávání a péče, mimo jiné zvýšením požadované úrovně počátečního vzdělání a zajištěním kontinuálního profesního rozvoje pomocí odpovídajících příležitostí k celoživotní odborné přípravě.

ÚZEMNÍ ROZLOŽENÍ

8. Členské státy by měly řešit problémy dětí a jejich rodin, které se týkají přístupu k vhodnému zařízení pro vzdělávání a péči, a to tím, že zajistí nabídku předškolního vzdělávání a péče s dostatečným územním pokrytím. Za tímto účelem by členské státy zejména měly:

- a) odpovídajícím způsobem organizovat poskytování předškolního vzdělávání a péče v městských i venkovských oblastech, bohatých i znevýhodněných čtvrtích a regionech, s ohledem na specifické rysy oblastí, jako je hustota dětské populace a věkové rozložení dětí, a toto vše by mělo být plně v souladu se zásadou odstranění segregace a zásadou nediskriminace a mělo by probíhat v úzké spolupráci s místními a regionálními orgány;
- b) při rozhodování o umístění služeb předškolního vzdělávání a péče zohlednit potřebu přiměřené doby dojíždění, zvláště veřejnou dopravou.

CENOVÁ DOSTUPNOST

9. V případě jiných dětí, než jsou ty, na něž se vztahuje doporučení Rady, kterým se zavádí evropská záruka pro děti, a jež by měly požívat bezplatného a účinného přístupu ke službám předškolního vzdělávání a péče, by členské státy měly zajistit, aby čisté náklady na předškolní vzdělávání a péči byly přiměřeně úměrné ostatním výdajům domácnosti a disponibilnímu příjmu, přičemž zvláštní pozornost by měly věnovat domácnostem s nízkými příjmy. Členské státy se zejména vyzývají, aby:

- a) omezily přímé výdaje rodičů;
- b) v příslušných případech zavedly za předškolní vzdělávání a péči poplatky v pohyblivém rozpětí, úměrné příjmu rodiny, anebo maximální poplatek.

PŘÍSTUPNOST

10. Členské státy by měly průběžně odstraňovat překážky v přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči. V této souvislosti je třeba se zvláště zaměřit na:
- a) nabídky řešení pro rodiče s atypickou pracovní dobou, aby mohli lépe sladit pracovní a soukromý život;
  - b) řešení potřeb rodičů samoživitelů;
  - c) zajištění přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči bez ohledu na postavení rodičů na trhu práce způsobem, který je v souladu s poskytováním pobídek k práci;
  - d) zajištění přístupnosti budov, infrastruktury a dopravy, jakož i výukových materiálů a digitálních nástrojů pro rodiče a děti se zdravotním postižením nebo se speciálními potřebami;
  - e) nabídku účinné podpory a příslušných informací a komunikace pro děti a rodiče se zdravotním postižením nebo se speciálními potřebami a na řešení jazykových a kulturních bariér, aby jim byla umožněna účast v běžných inkluzivních a nesegregovaných zařízeních;
  - f) proaktivní poskytování jasných informací o přínosech docházky do zařízení předškolního vzdělávání a péče a o stávajících možnostech, pravidlech upravujících nárok a administrativních postupech pro přístup ke službám předškolního vzdělávání a péče;
  - g) poskytování administrativní podpory při zápisu, se zvláštním zřetelem na rodiče ve zranitelném postavení nebo ze znevýhodněného prostředí.
11. Členské státy by měly zavést právní nárok na předškolní vzdělávání a péči. Při určování věku, kdy právní nárok vzniká, by členské státy měly zohlednit dostupnost a délku přiměřeně placeného pracovního volna z rodinných důvodů, aby se zabránilo pauzám mezi koncem tohoto pracovního volna a začátkem předškolního vzdělávání a péče.

MIMOŠKOLNÍ PÉČE

12. Kromě předškolního vzdělávání a péče by členské státy měly zajistit komplexní přístup k péči o děti, který zohlední potřeby péče o děti různého věku, včetně věku základní školní docházky, a to tím, že usnadní cenově dostupnou a vysoce kvalitní mimoškolní péči pro všechny děti navštěvující základní školu (pokrývající dobu po vyučování a dobu prázdnin), včetně dětí se zdravotním postižením nebo se speciálními vzdělávacími potřebami, s přihlédnutím k vnitrostátní organizaci školní docházky a prázdnin. To by mělo zahrnovat podporu při plnění domácích úkolů, zejména pro děti ze znevýhodněného prostředí nebo ve zranitelném postavení.

INFORMOVANOST O PRÁVECH

13. Členské státy by měly zajistit, aby rodiče znali svá práva, včetně případného nároku na místo v zařízení předškolního vzdělávání a péče, přičemž je třeba mít na paměti, že znalosti a vnímání systému předškolního vzdělávání a péče a důvěru k němu mohou ovlivňovat různé tradice a prostředí, v němž lidé žijí.
14. Členské státy se vyzývají, aby aktivně informovaly rodiče o možnostech, přínosech, nákladech a případně, je-li zavedena, finanční podpoře využívání předškolního vzdělávání a péče. Je třeba brát zřetel na:

- a) potřeby rodičů obdržet informace o předškolním vzdělávání a péči, s přihlédnutím k jejich různorodým dovednostem, schopnostem, socioekonomickému zázemí a případnému zdravotnímu postižení;
  - b) poskytování informací způsobem snadno přístupným online i offline, s ohledem na různé jazykové potřeby a dostupnost digitálních nástrojů.
15. Členské státy by měly zavést účinné, nestranné a přístupné postupy pro podávání stížností, které umožní oznamovat problémy nebo incidenty příslušným orgánům.

PRACOVNÍ PODMÍNKY A DOVEDNOSTI PRACOVNÍKŮ

16. Členské státy by pracovníkům předškolního vzdělávání a péče měly zajistit spravedlivé pracovní podmínky, zejména prosazováním sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání a podporou rozvoje atraktivních mezd v tomto odvětví, při současném respektování autonomie sociálních partnerů.
17. Členské státy by měly řešit potřeby v oblasti dovedností a nedostatek pracovníků v předškolním vzdělávání a péči, zejména tím, že:
- a) zkvalitní počáteční a kontinuální vzdělávání a odbornou přípravu, s cílem vybavit současné i budoucí pracovníky v oblasti předškolního vzdělávání a péče nezbytnými dovednostmi a kompetencemi;
  - b) budou v odvětví předškolního vzdělávání a péče vytvářet kariérní možnosti, a to mimo jiné prostřednictvím prohlubování dovedností, změn kvalifikace a informačních a poradenských služeb;
  - c) budou pracovníkům v oblasti předškolního vzdělávání a péče nabízet atraktivní profesní status a kariérní vyhlídky;
  - d) zavedou opatření k odstranění genderových stereotypů a genderové segregace a ke zvýšení přitažlivosti tohoto povolání pro muže i ženy.

GENDEROVÉ ROZDÍLY V POSKYTOVÁNÍ PÉČE

18. Členské státy by měly podporovat rovné sdílení péče o děti mezi rodiči pomocí:
- a) potírání genderových stereotypů a podpory vyváženého a rovnocenného zapojení do pečovatelských povinností ze strany obou rodičů, a to i prostřednictvím komunikačních kampaní;
  - b) prosazování a podpory uspořádání pracovní doby vstřícných k rodinám a čerpání pracovního volna z rodinných důvodů v průběhu celého života oběma rodiči, zvláště muži.

ŘÍZENÍ A SBĚR ÚDAJŮ

19. Členské státy by měly zajistit řádné a účinné řízení politik v oblasti předškolního vzdělávání a péče, zejména prostřednictvím:
- a) zajišťování intenzivní spolupráce mezi různými institucemi, které vytvářejí politiku, a službami předškolního vzdělávání a péče a prostřednictvím podpory spolupráce s dalšími institucemi, které vytvářejí politiku, a službami odpovědnými za rozvoj a vzdělávání v raném dětství a
  - b) mobilizace a nákladově efektivního využívání přiměřeného a udržitelného financování předškolního vzdělávání a péče, včetně využívání fondů a nástrojů Unie, a prostřednictvím provádění politik podporujících udržitelné financování

služeb péče o děti, které jsou v souladu s celkovou udržitelností veřejných financí.

20. Členské státy by měly rozvinout nebo zlepšit sběr údajů o:
- účasti dětí na předškolním vzdělávání a péči, s roční frekvencí a pomocí průzkumů s odpovídajícím rozsahem výběrového souboru, a to i v souvislosti s dětmi ve zranitelném postavení nebo ze znevýhodněného prostředí;
  - rozdílech ve využití času v placené a neplacené práci mezi ženami a muži s pečovatelskými povinnostmi, nejlépe pomocí průzkumů využití času na základě standardu stanoveného v harmonizovaných evropských průzkumech využití času;
  - čerpání pracovního volna z rodinných důvodů podle pohlaví z administrativních údajů harmonizovaným způsobem na úrovni EU a podpořit rámec ukazatelů rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, který vypracovala smíšená podskupina Výboru pro zaměstnanost (EMCO) a Výboru pro sociální ochranu (SPC);
  - pracovních podmínkách pracovníků v oblasti předškolního vzdělávání a péče, zahrnujících zvláště aspekty uvedené v doporučeních 16 a 17;
  - nedostatečích, přístupnosti, cenové dostupnosti a kvalitě předškolního vzdělávání a péče, a to pravidelně, nejméně jednou za šest let, a o územním rozložení předškolního vzdělávání a péče, zejména za účelem posouzení územních rozdílů, a to i v odlehlých a venkovských oblastech.
21. Členské státy by měly zvýšit úsilí o zajištění srovnatelnosti údajů na úrovni EU s dostatečnou mírou podrobnosti.

PROVÁDĚNÍ, MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

22. Členské státy by do [1 rok po přijetí] měly informovat Komisi o opatřeních k provedení tohoto doporučení.
23. Členské státy by měly spolupracovat s Komisí ohledně jejího záměru:
- zlepšit pravidelné poskytování údajů tím, že na internetových stránkách úřadu Eurostat, jakož i na portálu pro monitorování strategie pro rovnost žen a mužů zpřístupní:
    - další rozdělení podle věku dětí, které se účastní předškolního vzdělávání a péče, časovou intenzitu účasti a míru účasti dětí ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením;
    - intervaly spolehlivosti pro hlavní ukazatel statistiky EU-SILC „dětí ve formálních zařízeních předškolního vzdělávání nebo péče“ a další relevantní ukazatele spolu s mírami účasti, s cílem zajistit srovnatelnost mezi jednotlivými roky a zeměmi;
    - komplexnější vysvětlující informace o shromážděných údajích, zvláště pokud jde o programy předškolního vzdělávání a péče, na které se vztahuje definice ukazatelů;
  - mobilizovat finanční prostředky Unie s cílem podpořit vnitrostátní reformy a investice do předškolního vzdělávání a péče;
  - sledovat provádění tohoto doporučení v rámci výroční zprávy o genderové rovnosti v Unii a evropského semestru, případně i vydáváním doporučení pro

jednotlivé země, a dále do pěti let podat Radě zprávu o pokroku dosaženém v souvislosti s tímto doporučením;

- d) usnadnit vypracování dalších ukazatelů ve Výboru pro sociální ochranu a Výboru pro zaměstnanost a rozvoj výměny osvědčených postupů a vzájemného učení mezi členskými státy, jakož i činností budování technických kapacit a nadále podporovat členské státy v jejich úsilí vytvářet a provádět reformy v oblasti předškolního vzdělávání a péče, a to zejména prostřednictvím strategického rámce pro Evropský prostor vzdělávání a Nástroje pro technickou podporu;
- e) podpořit agentury Unie, jako je Evropský institut pro rovnost žen a mužů a nadace Eurofound, aby pravidelně shromažďovaly údaje, vypracovávaly ukazatele a prováděly analýzy týkající se genderových rozdílů v poskytování péče, rozdílů v odměňování žen a mužů a využívání času v placené a neplacené práci, individuálních a společenských aktivit žen a mužů s pečovatelskými povinnostmi a uspořádání práce v průběhu celého jejich pracovního života.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda/předsedkyně*